Uttalelse fra Rådet for byarkitektur **25. mars 2026**

Møte 2/2026 - sak 1.4:
Kommunedelplan næring: Arealstrategi for næringsutvikling i Trondheim
Status: Utforming av forslag til planprogram

Rådet for byarkitektur takker for presentasjon fra Byplankontoret av arbeidet med utforming av planprogram til kommunedelplan næring, og kommer med dette med forventninger og innspill til videre arbeid med Arealstrategi for næringsutvikling i Trondheim kommune. Rådet diskuterte saken i sitt møte 25. mars 2026.

Rådets overordna vurdering
Rådet for byarkitektur stiller seg svært positivt til arbeidet med en helhetlig arealstrategi for næringsutvikling i hele byen. For at Trondheim skal lykkes som teknologihovedstad og tiltrekke seg framtidsrettet, grønn industri, er vi avhengige av attraktive og velfungerende næringsarealer. Rådet vil særlig understreke at arkitekturstrategiens krav til en vakker, karakterfull, menneskevennlig og varig by i like stor grad må gjelde for byens nærings- og industriområder som for bolig- og sentrumsområdene. Næringsbygg må planlegges for langsiktighet, arkitektonisk kvalitet og sosial bærekraft. Næringsstrategien bør ikke kun være et underlag for neste rullering av KPA, men brukes til å skape et omforent bilde på hva vi i fellesskap ønsker med næringsutvikling når det gjelder fysiske omgivelser. Strategien bør derfor fokusere på å lage gode framtidsbilder som viser hvordan vi kan legge til rette for framtidas verdiskaping i Trondheim, med høy grad av sambruk og effektiv arealutnyttelse, og eksempler på forskjellig type næring i trondheims- og nabolagskontekst.

Rådets foreløpige innspill til arealstrategien for næringsutvikling

Hev den arkitektoniske kvaliteten på næringsbygg
Dagens utvikling av nye næringsområder preges for ofte av enkle "sandwich-bygg" med lukkede fasader og lav visuell kvalitet, som ikke er bygget for varig bruk eller i samspill med nabolaget. Arkitekturstrategien vektlegger at arkitektur skal berike omgivelsene og ha en holdbar og endringsdyktig utforming. Arealstrategien bør stille tydelige krav til at næringsbygg utformes med identitet, karakter og materialer som tåler tidens tann, og invitere til innovasjon, samarbeid og lokal teknologiutvikling/-produksjon. Historiske industribygg som på Solsiden og nye forbildeprosjekter som The Plus viser verdien av høy arkitektonisk kvalitet i produksjonsanlegg. Næringsstrategien brukes til å skape et omforent bilde på hva vi i fellesskap ønsker med næringsutvikling når det gjelder fysiske omgivelser. Strategien bør derfor fokusere på å lage gode framtidsbilder som viser eksempler på forskjellig type næring i trondheimskontekst.

Utvikle næringsbygg byintegrert og for flerbruk
Trondheims vekst krever effektiv arealbruk. I dag preges næringsområdene av store, ineffektive asfaltflater. Til tross for at mange av dagens moderne produksjons-, håndverks- og teknologibedrifter produserer lite støy og forurensing, og kan integreres i byen i større grad enn tidligere. Rådet oppfordrer til strategier som muliggjør fleksible bygningsstrukturer tilpasset blandet bruk, og hvor verksteder, produksjon, kontor og bolig kan samlokaliseres. Dette gjelder spesielt i Kunnskapsaksen, lokale sentrum, ved kai/bane og kollektivknutepunkter, hvor man må tenke flerbruk av arealer og infrastruktur for å unngå soneplanlegging, brutte forbindelser og «døde» asfaltområder etter arbeidstid. Dette vil også bygge opp under beredskap i forhold til bærekraftige verdikjeder, energisikkerhet, og militær mobilitet og logistikk. I denne sammenhengen er det også viktig at nye mobilitetskonsepter, som for eksempel mobilitetshus/-hubber, kan bidra til å skalere ned effektene av varetransport i byområder ved bruk av mindre elektriske kjøretøyer.

Sosiale møteplasser og delingskultur i næringsområder
Byen, lokale sentrum og næringsområder må utformes med tanke på de som har arbeidshverdagen sin der i dag, og de vi ønsker å tiltrekke oss. Mange av dagens næringsområder mangler fullstendig gode byrom, grøntstrukturer og sosiale soner. Arealstrategien bør inkludere krav til fellesarealer for næringsbygg, tilsvarende kravene vi stiller til boligprosjekter. Det må i mye større grad integreres naturmangfold i næringsområdene, hvor man blant annet gir plass til såkalte «tredje landskap», det vil si uforvaltede områder, som veikanter og grøfter – der biologisk mangfold trives. Gode lunsjplasser, innbydende førsteetasjer og etablering av "hubber" der bedrifter kan dele fellesarealer, funksjoner og avanserte maskinparker, vil styrke både arbeidsmiljøet, innovasjonsmiljøet og konkurransekraften. Delingskulturen bør også resultere i en mer effektiv organisering av utendørsarealer, for eksempel gjennom mer deling av areal til adkomst, parkering og oppstilling av utstyr og varer.

Rådets anbefaling og konklusjon
Rådet for byarkitektur anbefaler at det i det videre arbeidet med planprogrammet og KDP Næring etableres sterke koblinger til Arkitekturstrategi for Trondheim. Gjennom å stille krav til utforming, flerbruk og sosiale møteplasser, kan Trondheim skape framtidas næringsområder som ikke bare rommer verdiskaping, men som også bidrar positivt til en attraktiv, vakker og sammenhengende by. Strategien bør fokusere på å lage gode framtidsbilder som viser hvordan vi kan legge til rette for framtidas verdiskaping i Trondheim, med eksempler på forskjellig type næring i trondheims- og nabolagskontekst. Rådet bidrar gjerne i videre dialogmøter om utforming og byform knyttet til næringsarealene.